

Bijlage 1: Overzicht governance nationale parken

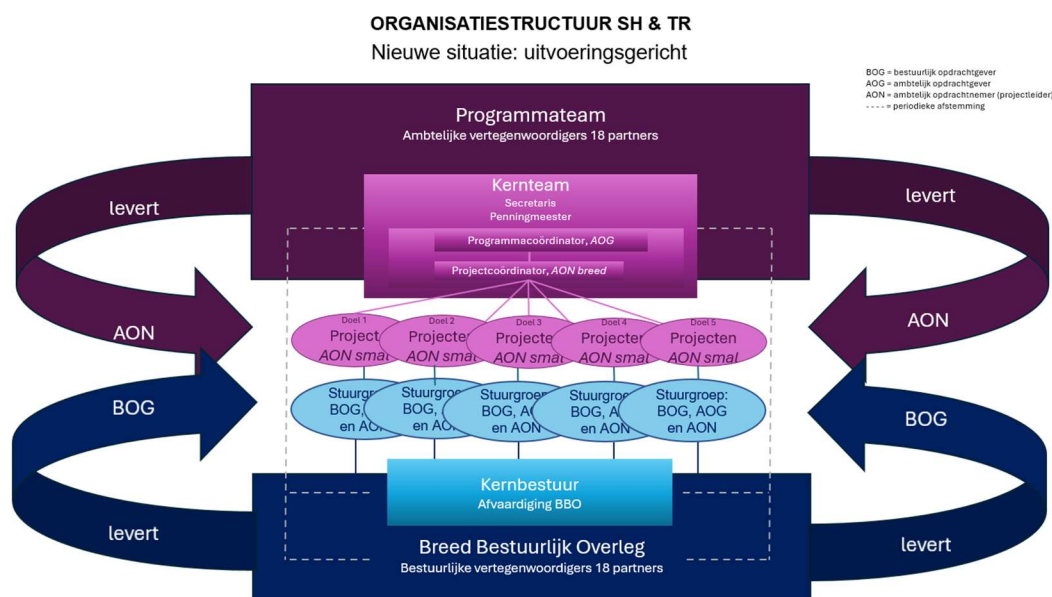
In deze bijlage wordt een overzicht gepresenteerd van de governance-modellen, de betrokken partijen en de relevante overlegstructuren van de onderstaande nationale parken (indien beschikbaar). De informatie is gebaseerd op de gegevens die zijn verkregen via de door de vragenlijst opgehaalde informatie.

Inhoudsopgave

1.	Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal	2
2.	De Alde Feanen	3
3.	De Maasduinen	4
4.	Van Gogh	5
5.	Duinen van Texel	6
6.	Grenspark Kalmthoutse Heide	7
7.	Utrechtse Heuvelrug	8
8.	Drentsche Aa	9
9.	Schiermonnikoog	10
10.	De Meinweg	11
11.	De Biesbosch	12
12.	De Groote Peel.....	13
13.	Nieuw Land	14
14.	Oosterschelde	15
15.	Veluwezoom.....	16
16.	De Hoge Veluwe	16
17.	Lauwersmeer.....	17
18.	Dwingelderveld en Drents-Friese Wold	18
19.	Weerribben-Wieden	19
20.	Hollandse Duinen	20

1. Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal

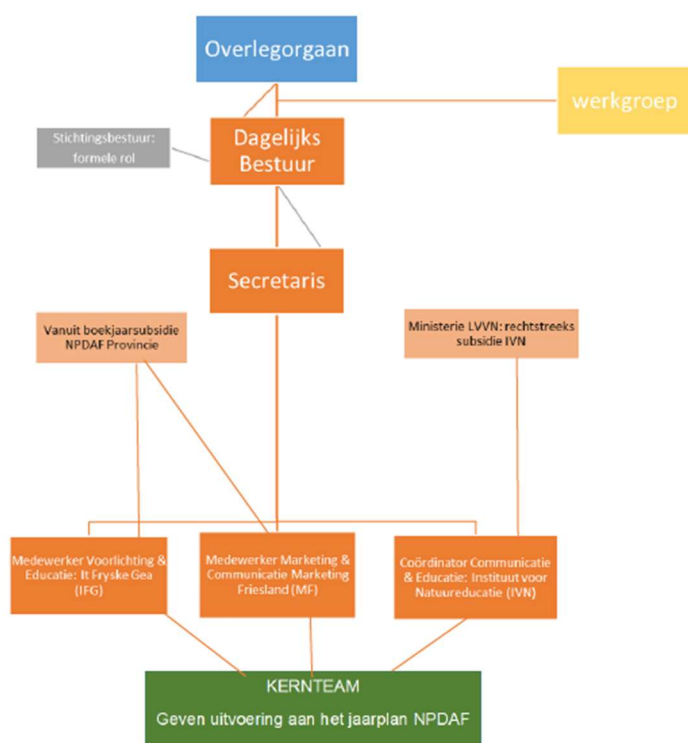

Het besturend orgaan van het nationale park bestaat uit vertegenwoordigers van zeven gemeenten, twee waterschappen, HISWA-RECRON, LTO Noord, IVN, MarketingOost, Vitens, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Overijssel en Overijssel Particulier Grondbezit. De bestuurlijke uitvoering vindt plaats binnen het Kernbestuur, waarin vier gemeenten, LTO Noord en de drie terreinbeherende organisaties zijn vertegenwoordigd. Het eindbesluit ligt uiteindelijk bij het Breed Bestuurlijk Overleg.

De governance kent meerdere structurele overlegvormen. Op bestuurlijk niveau functioneert het Breed Bestuurlijk Overleg, ondersteund door het Kernbestuur. De uitvoering van het programma vindt plaats binnen het Programma Team en het Kernteam, aangevuld met thematische werkgroepen.

2. De Alde Feanen

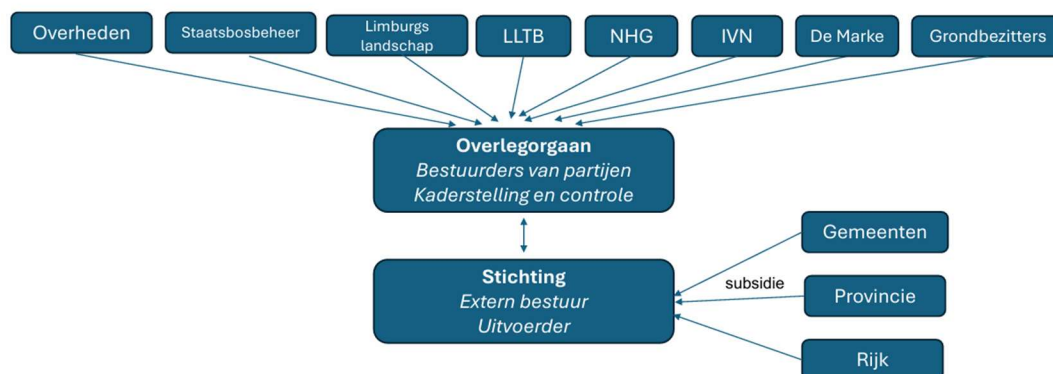
Het NPDAF (de stichting) heeft zelf geen mensen in dienst. Er is sprake van detachering door het IFG, MF en IVN van de uitvoerende medewerkers aan het NPDAF. Deze worden betaald vanuit de reguliere jaarlijkse subsidie van de provincie en door het ministerie van LNVN. Ook geven ze uitvoering aan projecten in opdracht van het NPDAF.

Het besturend orgaan van het nationale park is het Overlegorgaan en bestaat uit vertegenwoordigers van de Provincie Fryslân, Gemeente Smallingerland, Gemeente Tytsjerksteradiel, Gemeente Leeuwarden, Regiomarketing, It Fryske Gea, diverse dorpenbelangen, Wetterskip Fryslân, LTO Noord/vereniging voor rietsnijders, IVN Natuureducatie, HISWA/ Recron, Friese Milieufederatie. Daarnaast nemen Watersportverbond Noord, De Marrekrite en de Vereniging Friese Rondvaartondernemingen deel als agendalid.

De governancestructuur is bevatmeerdere structurele overlegvormen. Het Overleg Orgaan vindt twee keer per jaar plaats, evenals de werkgroepoverleggen. Het Overlegorgaan en de werkgroepen komen ieder twee keer per jaar bijeen. Het Dagelijks Bestuur vergadert vijf keer per jaar en wordt voorafgegaan door vijf ambtelijke vooroverleggen. Het uitvoeringsteam (kernteam) heeft wekelijks overleg, met eens per vijf weken een uitgebreider kernteamoverleg. De formele besluitvorming vindt plaats binnen het Overlegorgaan, operationele besluitvorming binnen het Dagelijks Bestuur. De provincie detacheert de secretaris voor het nationale park.

3. De Maasduinen

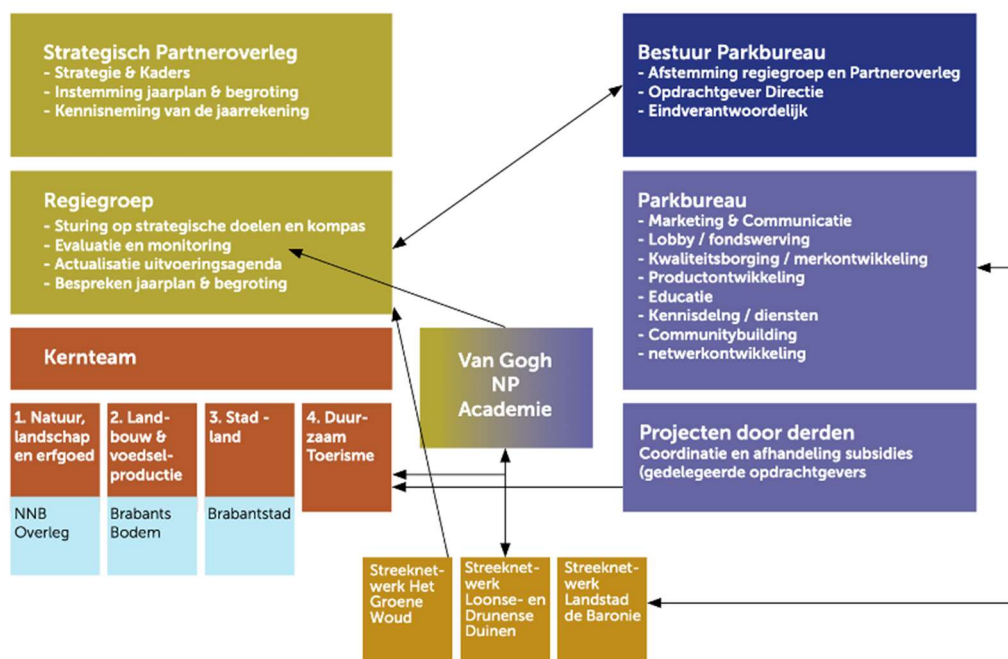
Diverse organisaties zijn betrokken bij de samenwerking van ONP De Maasduine. Een grote diversiteit aan partijen: waaronder Stichting Limburgs Landschap, IVN Limburg De Limburgse Land- en Tuinbouwbond, Staatsbosbeheer, Het Natuurhistorisch Genootschap, Stichting de Marke (namens de gronden van gemeente Bergen) en individuele particuliere eigenaren, via de Coöperatie voor particulier grondeigenaren.

De governance kent meerdere overlegstructuren. Zo komt het Overlegorgaan periodiek bijeen. De formele besluitvorming vindt plaats binnen de Stichting na instemming van het Overlegorgaan. De stichting voert het beleid, waar het ONP consensus over heeft, middels projecten, programma's en processen uit.

Daarnaast bestaan er drie werkgroepen: landschap en onderzoek, participatie en educatie, en een beheerdersoverleg die elk inhoudelijke elementen trekken namens het ONP. Momenteel wordt ook een werkgroep gezondheid opgezet. Momenteel is er een nieuwe werkgroep, te weten de werkgroep gezondheid, in oprichting. Op deze manier wordt ieder partner op een constructieve manier betrokken.

4. Van Gogh

Het besturend orgaan van het nationale park wordt gevormd door de Regiegroep, bestaande uit ongeveer twaalf leden die namens ruim zeventig partners optreden. Deze partners omvatten gemeenten, provincie, waterschappen, landbouw, natuur, recreatie en het bedrijfsleven. Daarnaast zijn terreinbeherende organisaties en particuliere grondeigenaren betrokken, waaronder Brabants Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Brabants Particulier Grondbezit. Het bestuur parkbureau is de stichting Van Gogh NP.

De governancestructuur bestaat uit meerdere structurele overlegvormen. Het Strategisch Partneroverleg vindt twee keer per jaar plaats en wordt bijgewoond door alle partners. De Regiegroep en het stichtingsbestuur vergaderen vijf keer per jaar. Het ambtelijk kernteam, bestaande uit dezelfde partijen als de Regiegroep, vergadert zeven keer per jaar.

De besluitvorming is verdeeld over de verschillende overlegvormen: het Strategisch Partner Overleg beslist over het jaarplan en de begroting, het stichtingsbestuur over de jaarrekening en de uitvoering van opdrachten, en de Regiegroep richt zich op de ontwikkeling en focus van het park, en adviseert zowel het Strategisch Partner Overleg als het stichtingsbestuur. De coördinatie, secretariële ondersteuning en programmamanagement wordt verzorgd via inhuur van een onafhankelijke partij of zzp'er.

5. Duinen van Texel

7.1.5 Organogram

Het Overlegorgaan (algemeen bestuur) bestaat uit vertegenwoordigers van natuurbeschermingsorganisaties, IVN Natuureducatie, Staatsbosbeheer, Ecomare, de gemeente Texel, LTO Texel en een jongerenvertegenwoordiging. Binnen de werkgroepen zijn daarnaast breder gebiedspartijen betrokken. Terreinbeherende organisaties en particuliere eigenaren maken deel uit van het samenwerkingsverband, waaronder Staatsbosbeheer, het Rijksvastgoedbedrijf (namens Defensie), particuliere grondeigenaren en beheerders, en Natuurmonumenten. Daarnaast bestaat er een netwerk van gastheren, vrijwilligers en informatiepunten.

Het Overlegorgaan komt vier keer per jaar bij elkaar, de werkgroepen ook. Besluitvorming over strategische richting en jaarprogramma's vindt in het Overlegorgaan plaats. Het Dagelijks Bestuur (een afvaardiging van het Overlegorgaan) stuurt de uitvoeringsorganisatie aan en zorgt voor operationele besluitvorming. De coördinatie, secretariële ondersteuning en programmamanagement wordt uitgevoerd via inhuur van een onafhankelijke partij of zzp'er.

6. Grenspark Kalmthoutse Heide

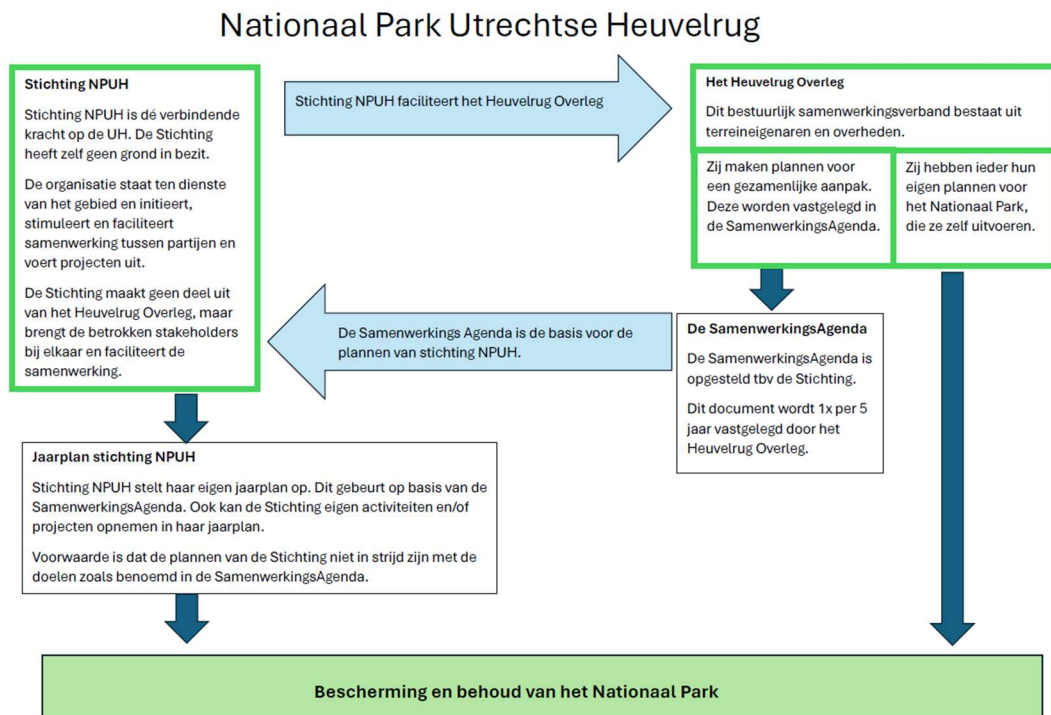

Het besturend orgaan bestaat uit gemeenten, Natuurpunt, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Agentschap voor Natuur en Bos, Evides drinkwatermaatschappij, private eigenaars, onroerend erfgoed, defensie, waterschap, Vlaamse overheid en provincie Antwerpen (vanaf 2026).

De governance omvat de Bijzondere Commissie (bestuurlijk orgaan), Raad van Toezicht, Adviesgroep, Gastheerschap, beheerdersoverleg en projectgroepen. De Bijzondere Commissie leidt inhoudelijk en het formele financiële toezicht ligt bij de Raad van Toezicht. De stichting levert de coördinator, secretaris en programmamanager.

7. Utrechtse Heuvelrug

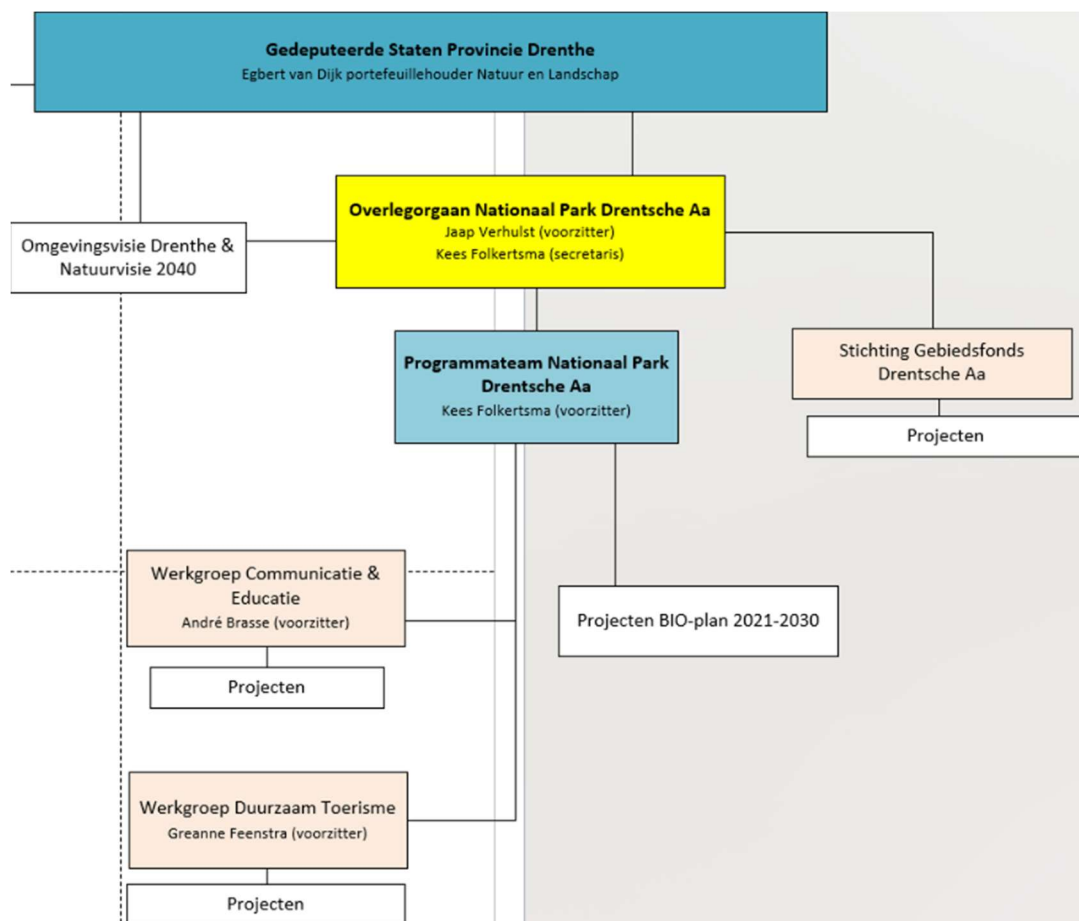
Het Heuvelrug Overleg is het bestuurlijke samenwerkingsverband waarbij overheden en grondeigenaren, waaronder Staatsbosbeheer, Utrechts Landschap, Natuurmonumenten, zo'n 70 particuliere grondeigenaren en Rijksvastgoedbedrijf/Defensie betrokken zijn.

De governance omvat het bestuurlijke Heuvelrugoverleg, ambtelijk programmaoverleg en een Raad van Toezicht. De formele besluitvorming vindt plaats in de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat uit externe leden, zonder directe vertegenwoordiging van stakeholders. Coördinatie, secretariële ondersteuning en programmamanagement wordt door de stichting zelf uitgevoerd.

De werkorganisatie is een eigen stichting, dus de mensen zijn in dienst van de Stichting. Het gaat o.a. om de volgende functies: directeur-bestuurder, bestuurssecretaris, beleidsadviseur, manager bedrijfsvoering, communicatieadviseur, programmamanager, projectleider, projectmedewerker, secretariaat

8. Drentsche Aa

In het Overlegorgaan Drentsche Aa zijn alle bestuurders van de betrokken instanties en eigenaren/beheerders vertegenwoordigd: Provincie Drenthe, Gemeenten Aa en Hunze, Assen, Groningen en Tynaarlo, Waterschap Hunze en Aa's, Staatsbosbeheer, Recreatiesector (Recron/Recreatieschap), Natuur- en Milieufederatie Drenthe, Landbouwsector (LTO-Noord) Brede Overleggroep Kleine Dorpen (BOKD), Waterbedrijf Groningen en Ministerie van LNV (adviseur).

De governance omvat het Overlegorgaan, Programmateam, werkgroep Communicatie & Educatie, werkgroep Duurzaam Toerisme en de zelfstandige stichting Gebiedsfonds Drentsche Aa. De formele besluitvorming vindt plaats binnen het Overlegorgaan. Provincie levert coördinatie, secretaris en programmamanagement.

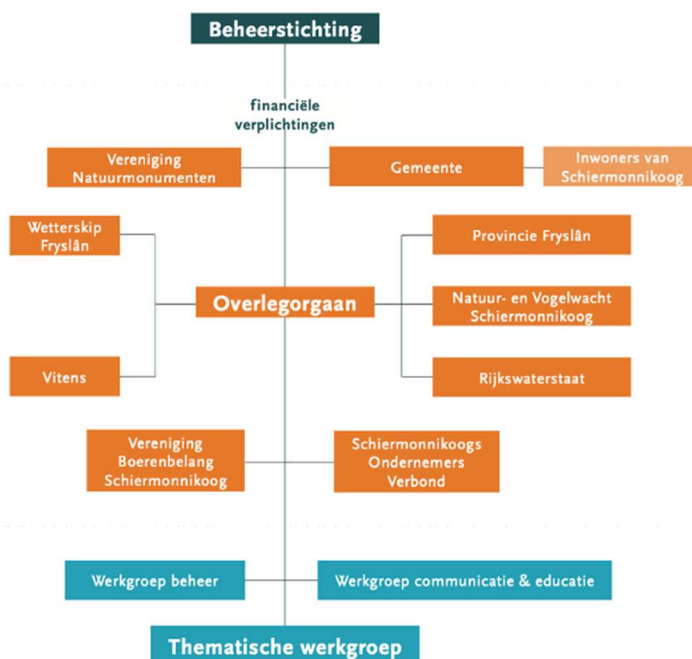

9. Schiermonnikoog

FINANCIEEL BEHEER

BESLUITVORMING EN VOORTGANG

UITVOER

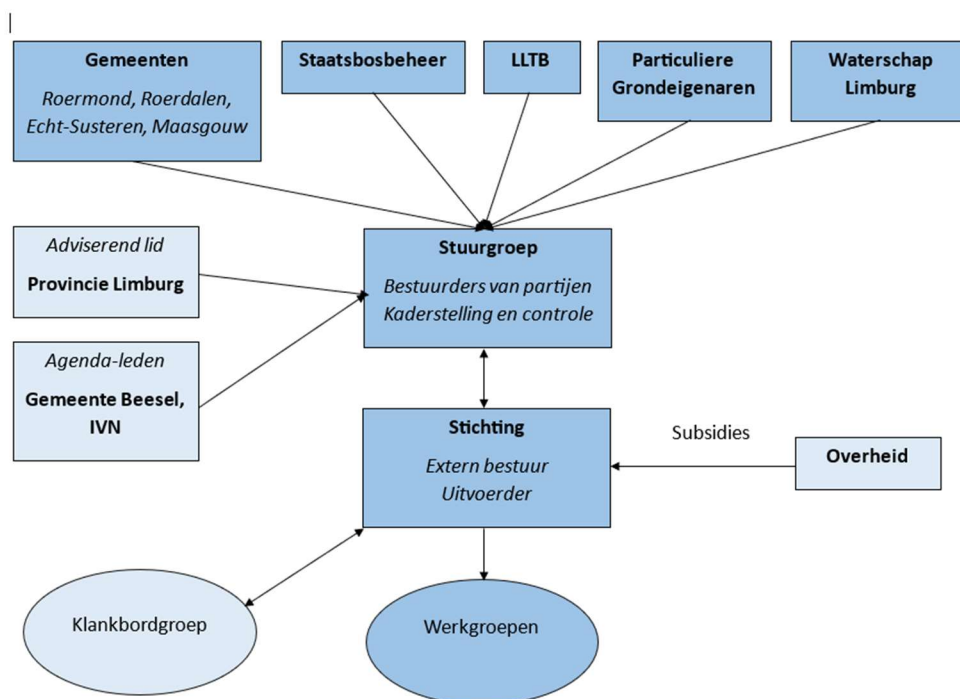
Het besturend orgaan bestaat uit Rijkswaterstaat, Provincie Fryslân, Gemeente Schiermonnikoog, Wetterskip Fryslân, Vitens, ondernemersvereniging, Natuur- en Vogelwacht, Vereniging Boerenbelang en Natuurmonumenten. Deze partijen zijn ook ambtelijk betrokken in de werkgroepen Beheer en Communicatie & Educatie.

De governance omvat het Overlegorgaan, werkgroepen Beheer en Communicatie & Educatie, en de Beheerstichting NP Schiermonnikoog. De vergaderingen van Overlegorgaan zijn twee keer per jaar. Twee weken voorafgaand aan de vergadering van het Overlegorgaan wordt er voor de bewoners van het eiland een zogenaamde publieksavond georganiseerd, een inspraak moment voor inwoners. Grote inhoudelijke en financiële besluiten worden voorbereid in het Overlegorgaan en formeel vastgesteld door het bestuur van de Beheerstichting. De beheerstichting is de rechtspersoon namens het Overleg Orgaan. Provincie Fryslân levert de secretaris van het Nationaal Park (0,4fte).

De secretaris werkt nauw samen met de coördinatie Communicatie en Educatie en kunnen elkaar vervangen indien nodig.

10. De Meinweg

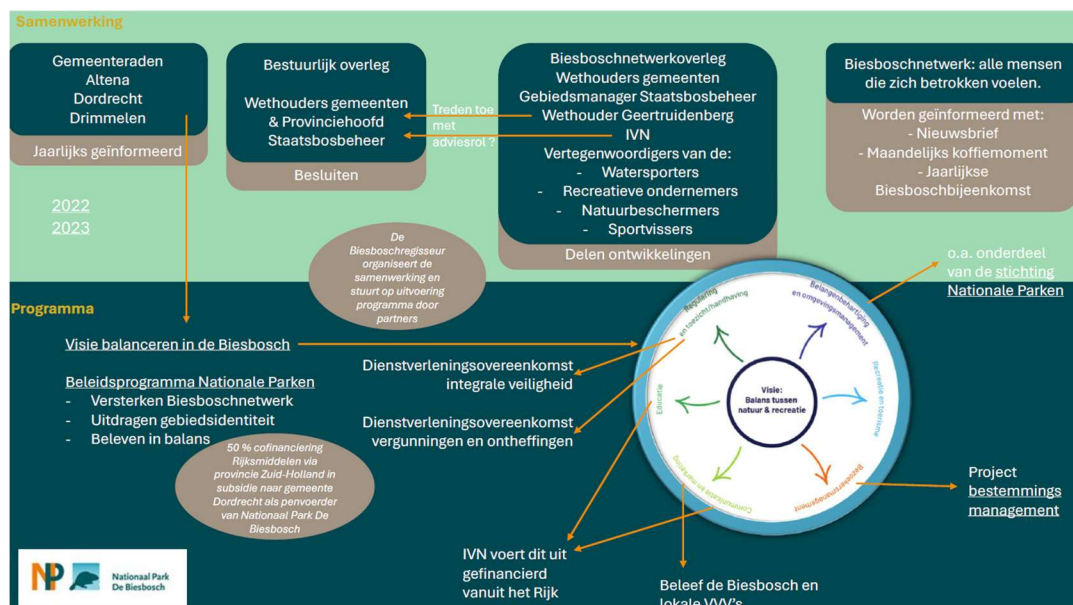

Het besturend orgaan bestaat uit gemeenten Roermond en Roerdalen, Staatsbosbeheer, particuliere grondeigenaren en landbouw, met de provincie als adviserend lid van de stuurgroep.

De nieuwe governance omvat een stuurgroep (bestuurlijk kaderstellend en controlerend), een stichting (uitvoerend) en daaronder vier werkgroepen: Communicatie en Educatie, Landbouw en Landschap, Toerisme en Recreatie, Werkgroep Natuur, Onderzoek en Beheer. Daarnaast is er een klankbordgroep van netwerkpartijen. Formele besluitvorming vindt plaats in de stuurgroep. Coördinatie, secretaris en programmamanagement wordt via inhuur verzorgd.

11. De Biesbosch

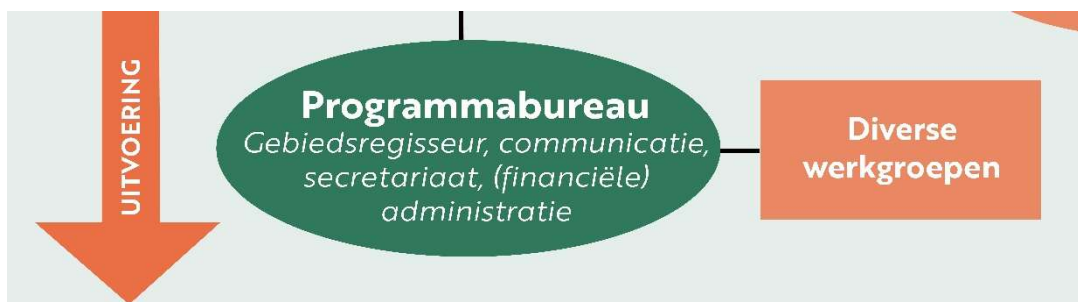
Het besturend orgaan van het nationale park bestaat uit bestuurders van de betrokken gemeenten en Staatsbosbeheer. De structurele overleggen zijn het Bestuurlijk overleg, ambtelijk overleg, biesboschnetwerkoverleg en voor bestemmingsmanagement een stuurgroep en klankbordgroep. De formele besluitvorming vindt plaats binnen het bestuurlijk overleg. De werkorganisatie bestaat uit de Biesboschregisseur en de betrokken ambtenaren. De Biesboschregisseur is in dienst bij de gemeente Dordrecht en wordt gezamenlijk gefinancierd door de gemeenten.

12. De Groote Peel

In de huidige situatie wordt het nationale park bestuurd door een stichtingsbestuur waarin het waterschap Aa en Maas en de gemeenten Nederweert en Asten zitting hebben. Het voorgestelde governance-model uit het koersdocument moet in de komende periode worden uitgerold en kan leiden tot uitbreiding van het bestuur.

De governance bestaat uit overleg van het stichtingsbestuur, een overlegorgaan met een bredere groep partijen en incidentele werkgroepen voor specifieke projecten. Terreinbeherende organisaties en particuliere grondeigenaren zijn Staatsbosbeheer en enkele particuliere eigenaren, vertegenwoordigd door één persoon in het overlegorgaan. Besluitvorming vindt plaats binnen het stichtingsbestuur; het overlegorgaan heeft een adviserende rol. De coördinatie, secretariële ondersteuning en het programmamanagement worden via inhuur verzorgd.

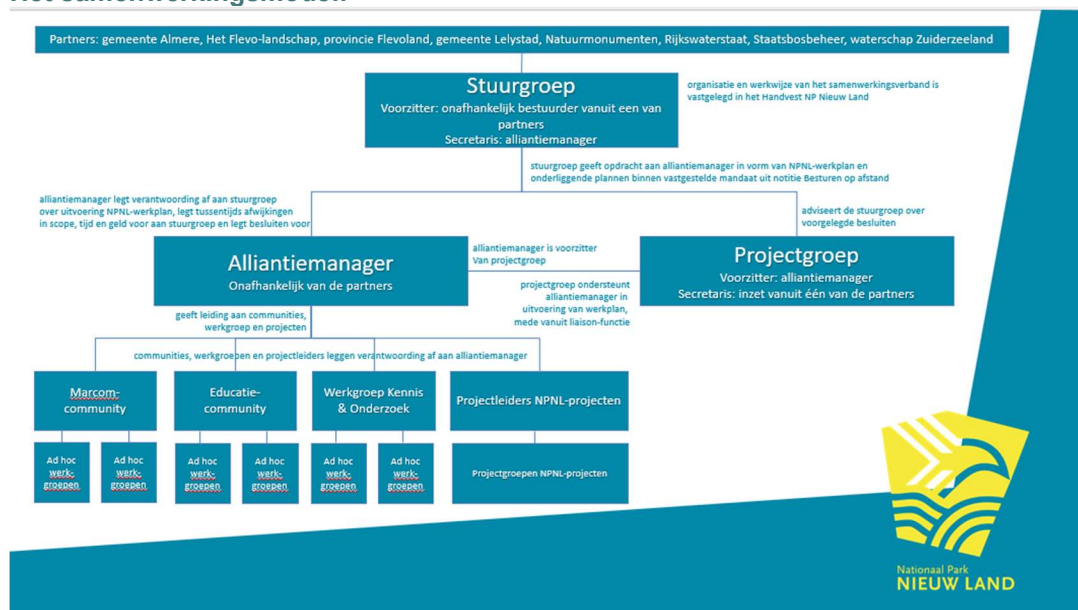

In de toekomstige situatie wordt een programmabureau verantwoordelijk voor de uitvoering. Een gebiedsregisseur jaagt de uitvoering aan en bewaakt de voortgang. Een strategisch communicatieadviseur zorgt voor (afstemming over) de communicatie. In de huidige situatie is een kwartiermaker aangesteld (extern) die de koers uitzet voor de toekomst. Zij zorgt daarnaast voor continuïteit in de uitvoering.

13. Nieuw Land

Het samenwerkingsmodel:

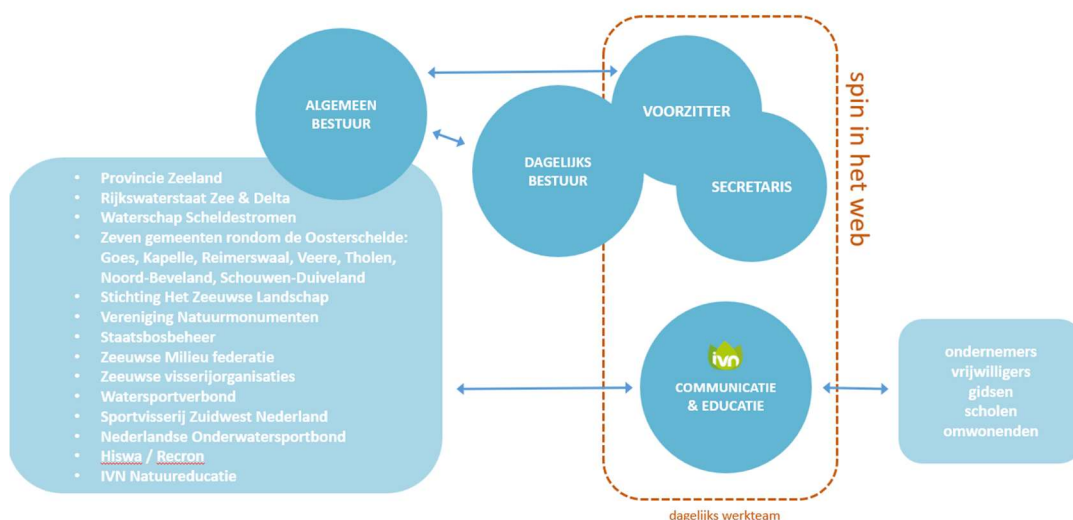

De sturing van het nationale park vindt plaats via een stuurgroep waarin bestuurlijke vertegenwoordigers van acht partners zitting hebben: de gemeenten Almere en Lelystad, provincie Flevoland, waterschap Zuiderzeeland, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Stichting Het Flevo-landschap. Terreinbeherende organisaties zijn Stichting Het Flevo-landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

De governance omvat een stuurgroep die vier keer per jaar bijeenkomt, een projectgroep die tien keer per jaar vergadert en communities voor marketing & communicatie, educatie en kennis & onderzoek. De besluitvorming vindt plaats in de stuurgroep. De samenwerking is vastgelegd in een handvest waarin ook de organisatie, werkwijze en spelregels zijn opgenomen. De coördinator, secretaris en programmamanager worden via inhuur ingevuld.

14. Oosterschelde

Het Algemeen Bestuur bestaat uit: Waterschap Scheldestromen, Provincie Zeeland, Rijkswaterstaat Zee en Delta, zeven gemeenten, Staatsbosbeheer, Stichting Het Zeeuwse Landschap, Vereniging Natuurmonumenten, Zeeuwse Milieu federatie, Zeeuwse Visserijorganisaties, Watersport verbond , Nederlandse Onderwatersport verbond, Hiswa/Recron en IVN Natuureducatie.

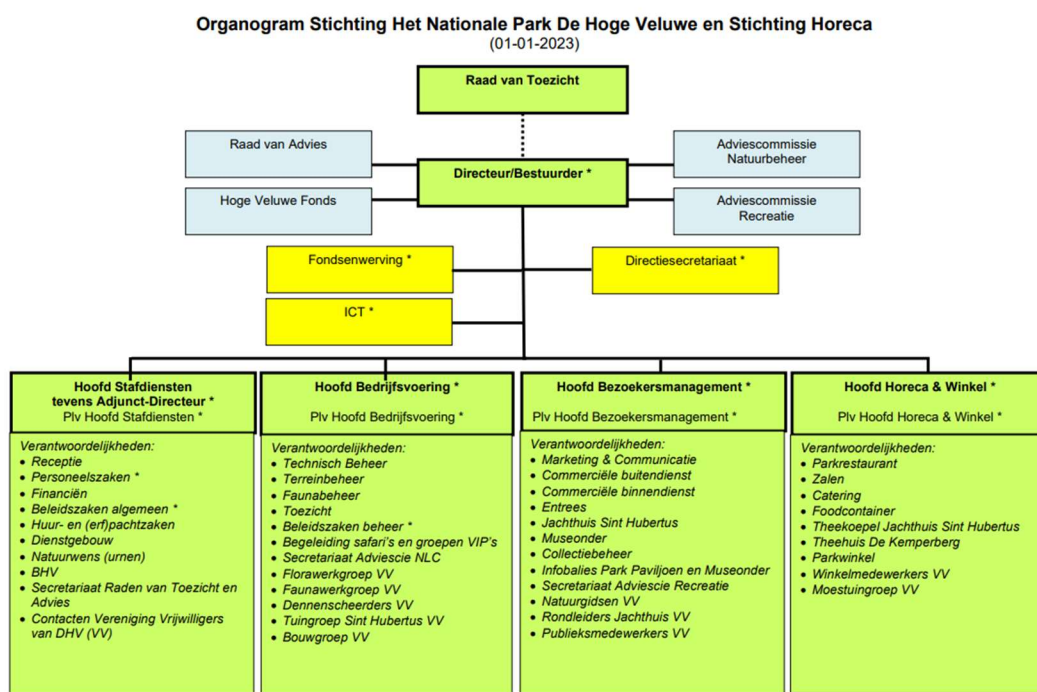
De governance kent een Algemeen Bestuur dat drie keer per jaar vergadert (waarvan één keer informeel), een Dagelijks Bestuur dat vijf keer per jaar bijeenkomt, een NPO-team dat elke zes weken overlegt en een werkgroep Communicatie & Educatie die twee keer per jaar samenkomt. De finale besluitvorming over financiële jaarplannen vindt plaats binnen het Algemeen Bestuur. De provincie levert de secretaris.

15. Veluwezoom

Nationaal Park Veluwezoom kent geen samenwerkingsstructuur. Natuurmonumenten als terreinbeherende organisatie is volledig eigenaar en verantwoordelijk voor het park. De besluitvorming vindt plaats binnen het managementteam van Natuurmonumenten en bij de verantwoordelijke gebiedsmanager.

16. De Hoge Veluwe

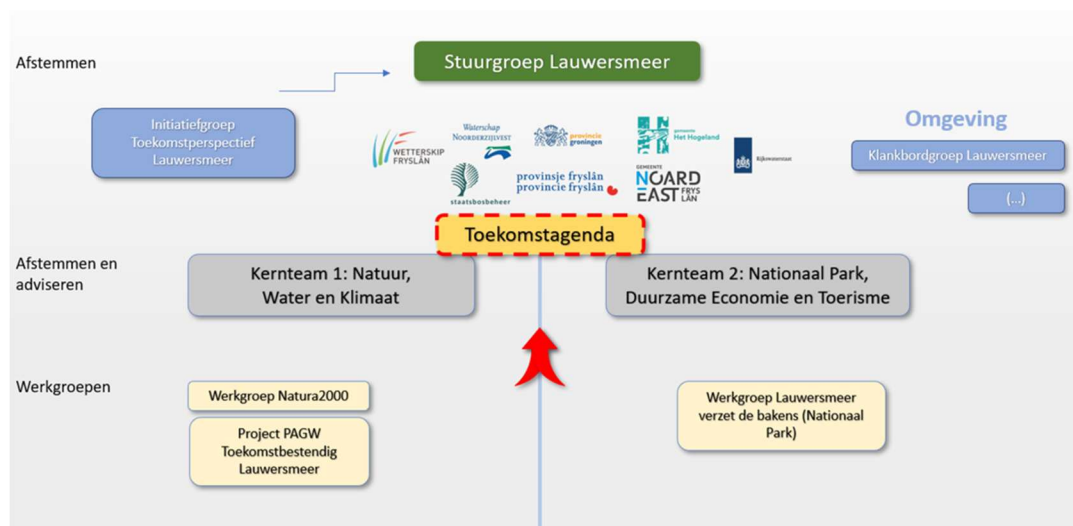

* stafmedewerkers

NB: De medewerkers afdeling Horeca & Winkel zijn in dienst bij Stichting Horeca Het Nationale Park De Hoge Veluwe (Stichting Horeca)

17. Lauwersmeer

Huidige governance

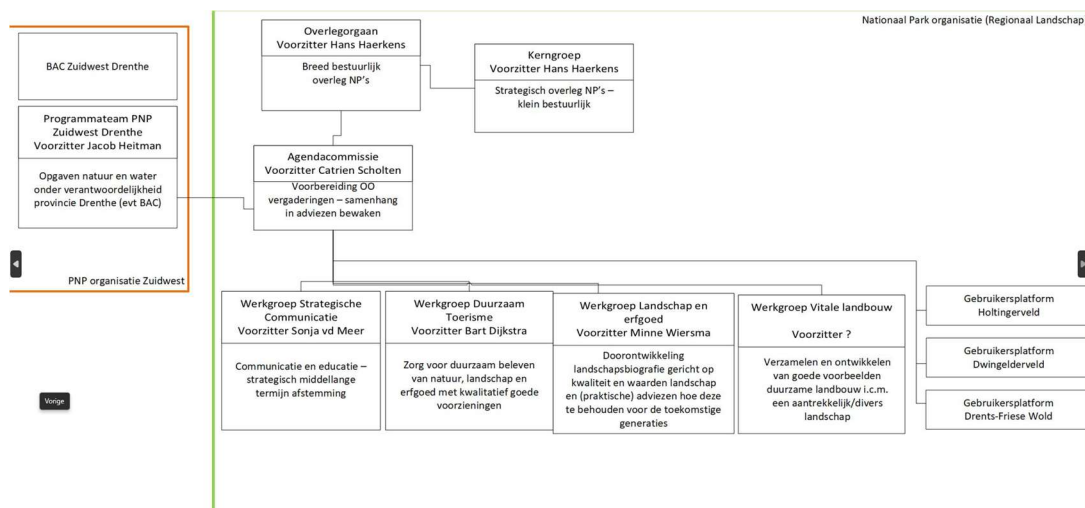

Het besturend orgaan van het nationale park is de Stuurgroep Lauwersmeer, bestaande uit Provincie Groningen, Provincie Fryslân, gemeente Het Hogeland, gemeente Noardeast-Fryslân, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, Wetterskip Fryslân en Waterschap Noorderzijlvest. Staatsbosbeheer is de betrokken terreinbeherende organisatie. Daarnaast zijn ondernemers, dorpsbelangen en agrariërs betrokken via een klankbordgroep.

De governance bestaat verder uit twee kernteams: Kernteam 1 (Natuur, water en klimaat) en Kernteam 2 (Nationaal Park, duurzame economie en toerisme), met daaronder diverse werkgroepen. De besluitvorming vindt plaats in de Stuurgroep Lauwersmeer, met aanvullende besluitvorming afhankelijk van het bevoegd gezag (bijvoorbeeld bij Natura 2000). De provincie levert de coördinator, secretaris en programmamanager.

18. Dwingelderveld en Drents-Friese Wold

Het besturend orgaan bestaat uit vijf gemeenten, twee provincies, één waterschap, vier terreinbeherende organisaties (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Het Drentse Landschap en de Maatschappij van Weldadigheid), het Recreatieschap, Hiswa- Recron, Drents Particulier Grondbezit, Waterleidingmaatschappij Drenthe , LTO Noord en Landschapsbeheer Drenthe.

De governance kent een overlegorgaan, werkgroepen, gebruikersgroepen en een bestuurlijk kernoverleg dat fungeert als strategisch overleg. De besluitvorming vindt plaats binnen het overlegorgaan. De provincie levert de coördinator, secretaris en programmamanager.

19. Weerribben-Wieden

Het stichtingsbestuur bestaat uit vertegenwoordigers van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de gemeente Steenwijkerland, inwonersvertegenwoordigers, KHN Steenwijkerland, Businessclub Steenwijkerland, Ondernemersplatform Steenwijkerland, LTO Noord afdeling Steenwijkerland, de Riettelersvereniging en het Platform Duurzame Ambachten.

Het bestuur vergadert eens per twee maanden. In de tussenliggende maanden vinden portefeuilleclusterhouderoverleggen (PCO's) plaats, waarin bestuurders in kleiner verband bijeenkomen rond specifieke thema's. Deze PCO's bieden ruimte voor inhoudelijke verdieping en zijn ingericht rond de volgende onderwerpen: Natuur, Landschap, Erfgoed en Ambachten; Duurzaam toerisme, gebiedsmarketing en economie; en Bestuurlijke zaken. De formele besluitvorming vindt plaats binnen de bestuursvergaderingen. De coördinator maakt onderdeel uit van de werkorganisatie, is in dienst van de stichting en bereidt de vergaderingen voor in samenwerking met de directeur en de onafhankelijke voorzitter.

De werkorganisatie bestaat uit een directeur en meerdere gebiedsontwikkelaars met expertise op het gebied van natuur en landbouw, toerisme, erfgoed, data en digitalisering, en marketing en communicatie. Aanvullende expertise op het gebied van marketing, educatie en communicatie wordt geleverd door IVN Natuureducatie en MarketingOost, die nauw samenwerken met de werkorganisatie.

20. Hollandse Duinen

De Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen, opgericht door Dunea, functioneert als rechtspersoon die belangen van NPHD behartigt. Besturings- en strategische partners sluiten samenwerkingsovereenkomsten met de stichting om de werkorganisatie te financieren. De werkorganisatie bevat een directeur en programmamanager en stimuleert realisatie van het Uitvoeringsprogramma.

De Besturingspartners committeren zich aan de doelen van Hollandse Duinen, brengen financiering in en vormen de stuurgroep. Dunea, Staatsbosbeheer, Provincie Zuid-Holland, Gemeente Den Haag en Hoogheemraadschap van Delfland zijn deze besturingspartners.

Daarnaast zijn er nog Strategische partners, Operationele partners en overige partners betrokken. Strategische partners brengen ook financiering in, wel minder dan besturingspartners, en dragen bij aan de strategische ontwikkeling en doelen. Operationele en overige partners ondersteunen de netwerkorganisatie.